

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Responsa De Ivre Canonico Præsertim Novissimo

Zype, Frans van den

Antverpiæ, M. DC. XLV.

Resp. I. An rector aut decimarum possessor teneatur, præter summum
sacrum, ad aliud pro populi commoditate?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73071)

4.
An maritus
in sepul-
chro maio-
rum vxoris?

quod viua non præsumeretur voluisse. Querit iterum, si maritus nec proprium, nec maiorum habeat sepulchrum; sed vxor habeat maiorum; an inferri debeat maritus in illud; quo illata, art inferenda sit vxor? & magis est, vt debeat: ex eadem ratione *d. c. ebron.* si tamen non sit sepulchrum familiare; sed hæreditarium: non enim censetur vir transire in familiam vxoris; sed contraiura autem hæreditaria communicari marito per vxorem videntur. Pium tamen est argumentum, vt non excludatur maritus: quod per coniugium vna caro factus sit cum vxore; quæ excludi non potest.

De parochiis.

RESPONSVM I.

An rector aut decimarum possessor teneatur præter summum sacrum ad aliud pro populi commoditate.

PRæscribit Concilium *Trid. s. 21. cap. 4. de ref.* vt in omnibus ecclesijs parochialibus, & baptismalibus, in quibus populus ita numerosus est, vt vnus rector non possit sufficere ecclesiasticis sacramentis ministrandis, & cultui diuino peragendo; cogant Episcopi rectorem, vel alios, ad quos pertinet, sibi tot sacerdotes ad hoc munus adiungere, quot sufficient ad sacramenta exhibenda, & cultum diuinum celebrandum.

Queritur, vbi populus est numerosus; & rector sufficienter dotatus; teneatur ipse, aut qui maiores decimas percipiunt, populo curare sacrum matutinale suis expensis, vel plura præter summum, pro populi necessitate, qui conuenire omnes non possunt ad sum-

mum? nec antè obligetur populus quàm non sufficiant omnes decimæ portioni congruæ, & isti oneri. vt in secunda parte *d. c. 4.* tum demum ad onus vocatur populus cum necesse est, siue in subsidium, non sufficientibus fructibus quomodocumque ad ecclesiam pertinentibus. voluit enim Concilium necessitati populi prouisum esse, & tot esse sacerdotes, quot sufficient cultui diuino celebrando, populo necessario. vnde videtur & id consequens de pluribus sacris vtique necessarijs, vbi non omnes ad summum conuenire possunt.

Verùm neque timorati parochi, neque Episcopi, Abbates, & Capitula, qui incorporatas habent parochias, & primitiui pastores dicuntur, id præstant: neque antiqui canones parochum obligant, nisi ad summum sacrum, seu missam parochialem. ad quam parochiani conuenire debeant, de qua *ps. Theophilus parochialis. p. 2.* eoque & Concilium secundum antiquos canones accipiendum est, dum dicitur fertè aliud non exprimit: vt nihil de missa matutinali: de qua nec antiqui canones.

Sanè, si de interpretatione legi ratur, imprimis inspiciendum est, quod iure ciuitas retro in eiusmodi casibus fuit. optima est enim legum interpretatio consuetudo. ita *lex 27. D. de leg. cum* ergo huiusmodi onus antiqui canones parochis primitiuis, seu vicarijs non imposuerint, neque consuetudo, nec Concilium *Trid.* exprimat; non videtur recedendum ab eo iure, quod *diu. equum vsus. l. 2. D. de constitut.*

Nec verò necessitas audiendi sacri, quoad illos qui distracti cura familiaræ, pecorum, aliæue ad parochialem missam conuenire non possunt, facit vt secundum tertiumue sacrum habeatur pro necessario cultu diuino, cui peragendo assumendi sint sacerdotes, quia vel simpliciter excusari possunt, ob

ob impedimentum; ne teneantur ad audiendum sacrum: secundum ea quæ habet Nauar. in *Manual. c. 21. & passim Summiæ*: vel iterum ex consuetudine, qua in pagis præfertim vbi plura sacra non celebrantur, impediti censentur hæcenus non obligati. & in huiusmodi missæ audiendæ etiam relaxanda obligatione valere consuetudinem tradit idem Nauarrus. *ibid. n. 4.*

Imò audiendæ missæ parochialis tanta olim fuit obligatio ex *Concilio Constant. 6. general. can. 80.* vt si quis tribus Dominicis abesset, nisi impeditus, excommunicaretur: eaque ratio vt alicubi obseruaretur, vt missa vnica dici permitteretur, quod reprehenditur in *c. necessæ. de consecrat. dist. 1.* & alicubi adhuc obtinet, vt sub summo sacro alia fieri veteratur. *Choppin. de sac. policia. 2. tit. 7. n. 31.* vbi ille consuetudini etiam deferendum censet, & in *d. c. necessæ.* non dicitur obligationem incumbere, sed omnium deuotioni satisfieri non posse, si vnus tantum missæ more seruato sacrificium offerre non possit, nisi qui prima diei parte (seu ad parochialem missam) conuenerint.

Et verò, si Concilij verba *cultus diuini peragendi* extendenda sint ad sacrum matutinale, aliudue, non opus est exigere numerosum populum. cum quæuis vel maximè exigua parochia, etiam paucarum familiarum, huiusmodi necessitatem sacri matutinalis patiatur. cum in omnibus ferè familijs, præfertim rure, aliquis ad sarcinas, custodiam domus, pecorumue relinquendus sit; & missæ parochiali adesse non possit. exigit autem Concilium Trid. valde singulariter populum numerosum. non igitur vbi non est numerosus obtinet. *arg. à contrario sensu. quod in iure dicitur esse validissimum. de quo latè Euerard. in loc. leg. loc. 82.* atqui generatim traditur legem obtinere,

vbi ratio legis obtinet, aut vbi certum est illam non obtinere, quærendam esse aliam legis rationem. *vide Euerard. in loc. legal. in loco aration. legis. 78. cum seqq. vnde cum in non numerosis populis obtineat tamen necessitas audiendi sacri; nec tamen obtineat decretum d. c. 4. alia quærenda est d. c. 4. ratio. nec obligare dicenda est illa necessitas, vbi populus est numerosus, parochum primitiuum, vicarium seu rectorem ad plura sacra. sed cultui diuino satisfacere censetur, sufficienter administrando omnia sacramenta; prædicando verbum Dei, catechizando, missam parochialem celebrando, vespers, laudes, aliaque, quæ potest, officia subeundo, secundum consuetudinem loci. c. 1. g. X. de celebrat. miss.*

Dixi parochum primitiuum, vicarium, seu rectorem: quia Concilium Trid. rectores vocat, seu alios ad quos pertinet, eo vtique modo, quo in secundo casu d. c. 4. loquitur, in verb. *ex fructibus ad ecclesiam matricem quomodocumque pertinentibus.* quales possident tam primitiuum parochi, quam vicarij, seu rectores. vt res illæ ad omnes transeunt cum suis oneribus. eademque æquitas est in vtroque casu, & ad omnes matricis ecclesiæ fructuum possessores spectat decretum d. c. 4. sed eo tamen ordine, vt prius teneatur rector, seu vicarius, quam primitiuus. quia constituta illorum portione congrua translata sunt in illos onera parochialia ex formula omnium vnionum, & incorporationum: in subsidium autem tantum tenentur primitiuum; dum congrua portio non sufficit. seu potius illa augenda est ad rationem oneris, cui ferendo sit impar. quæ portio pendet ab arbitrio Ordinarij loci. ita vt certa taxa præscribi vix possit, ob locorum, temporum, & pretiorum varietatem.

Et si ad omnes qui parochorum iure & loco sunt.

RE-